Бігич О. Б.
Київський національний лінгвістичний університет

Освітній сайт як засіб формування у студентів-філологів компетентності в іспаномовному аудіюванні

У статті проаналізовано низку освітніх сайтів щодо засобів формування у майбутніх філологів компетентності в аудіюванні іспанською мовою. Визначено позитивні та негативні характеристики освітніх сайтів.
Ключові слова: *освітній сайт, іспанська мова, аудіювання, студенти.*

Бигич О. Б. *Образовательный сайт как средство формирования у студентов-филологов компетентности в испаноязычном аудировании*

В статье проанализированы образовательные сайты в качестве средства формирования у будущих филологов компетентности в аудировании на испанском языке. Определены положительные и отрицательные характеристики образовательных сайтов.
Ключевые слова: *образовательный сайт, испанский язык, аудирование, студенты.*

Bigych O. B. *The educational site as the aid of teaching students-philologists oral comprehension in Spanish*

The analysis of the educational site as the aid teaching students-philologists of oral comprehension in Spanish is introduced in the article. The pros and cons characteristics of the educational sites are emphasized.
Keywords: *educational site, Spanish, oral comprehension, students.*

Серед виучуваних у світі іноземних мов, за даними Інституту Сервантеса [8], іспанська мова посідає третє місце (6%) після англійської (69%) і французької (7%) мов [8, с. 10]. Майже 20 млн. вивчають іспанську мову як іноземну [8, с. 5]. Зокрема в університетах США її вивчають 864.986 студентів, Норвегії – 23.064 студентів, Польщі – 20.800 студентів [8, с. 11-12]. З 1995 р. по 2009 р. є сталою тенденція кількісного домінування зарахованих студентів для вивчення іспанської мови порівняно з іншими сучасними мовами [8, с. 17].

Про популярність іспанської мови у світі свідчать такі факти [8, с. 29]:

- іспанська мова посідає третє місце за вживаністю в мережі (після англійської (26,8%) та китайської (24,2%) мов [8, с. 32]);
- 7,8% користувачів Інтернету спілкуються іспанською мовою [8, с. 32];
- з 2000 по 2011 рік використання іспанської мови зросло на 807,4% (5-е місце після арабської, російської, китайської та португальської мов [8, с. 32]);
- іспанська мова посідає друге місце за вживаністю у двох найвідоміших соціальних мережах – Facebook [8, с. 36] і Twitter;
- іспанська мова є другою за вживаністю у Twitter в таких англомовних містах як Лондон і Нью-Йорк [8, с. 37];
- з 285-ти мов, якими наразі представлена Wikipedia, іспанська мова займає 5-те місце за кількістю відвідувань [8, с. 39].

Зважаючи на таку популярність іспанської мови, використання сучасних засобів формування іспаномовної комунікативної компетентності на різних ступенях навчання іспанської мови, зокрема в мовних ВНЗ, наразі залишається актуальним питанням.

На думку викладачів іспанської мови колумбійського Pontificia Universidad Javeriana, серед видів мовленнєвої діяльності найбільші труднощі для опанування студентами представляють аудіювання (60%) і письмо (40%). На думку самих студентів, найскладнішими для оволодіння є письмо (47%) та аудіювання (27%). Отже, і викладачі, і студенти вважають найскладнішими видами мовленнєвої діяльності аудіювання (46,5%) і письмо (43,5%) [9, с. 77-78, 87].

Щодо формату навчальних матеріалів студенти віддають перевагу аудіовізуальним матеріалам і підручнику (по 31 %), аудіоматеріалам (16%), веб-сторінці (13%) та мультимедійним матеріалам (9%). Викладачі віддають перевагу мультимедійним, аудіовізуальним та аудіоматеріалам (по 24%), веб-сторінці (18%) та підручнику (12%) [9, с. 85, 87]. Отже, обидва суб'єкти навчального процесу: і студенти, і викладачі виокремлюють такий формат навчальних матеріалів як аудіо-, а також веб-сторінку.

Викладачі іспанської та інших іноземних мов, укладаючи плани-конспекти аудиторних занять і сценарії позааудиторних заходів, активно використовують дидактичні матеріали, запозичені з іспаномовних освітніх сайтів. Освітній сайт є цілісною, концептуально обгрунтованою і структурно вибудованою системою, яка об'єднує взаємопов'язані веб-сторінки, зміст яких підпорядковано загальній ідеї та виражено в конкретних цілях і завданнях кожної з них [5].

Обираючи для аналізу освітні сайти, крім їхньої цільової спрямованості на формування компетентності в іспаномовному аудіюванні я також брала до уваги структурну організацію їхніх дидактичних матеріалів:[1]

[1] Я модифікувала структурні орієнтири, пропоновані С. В. Роман та О. О. Коломіновою для аналізу підручника іноземної мови [7].

– назву, яка відображає зрозумілий користувачам задум розробників освітнього сайту;
– зрозуміле для користувача структурування дидактичних матеріалів,
– чітку представленість змісту сайту: методична термінологія, формулювання завдань, пояснень, наявність коментарів, словників та іншого довідкового матеріалу, аудіо- та відеосупроводу тощо;
– поетапну організацію процесу навчання аудіювання: дотекстовий етап, текстовий етап, післятекстовий етап;
– представленість процесуальної основи освітнього сайту умовними позначеннями: аудіозапис, відеофрагмент, правило, самоконтроль тощо.

Метою статті є аналітичний огляд іспаномовних освітніх сайтів як сучасного й ефективного засобу формування у студентів філологічних спеціальностей компетентності в аудіюванні іспанською мовою.

Освітній сайт «donQuijote»

(режим доступу http://www.donquijote.org/es/)

Рис. 1. Титульна сторінка освітнього сайту «donQuijote»

На освітньому сайті «donQuijote» представлено іспаномовні аудіотексти лінгвокраїнознавчого змісту, наприклад «Los Reyes Magos», «Año Nuevo (Nochevieja)» тощо. Кожен аудіотекст супроводжується двомовним (іспано-англійським) словником (Vocabulario). Також виокремлено дієслова (Verbos) з перекладом на англійську мову, що є важливим для зняття лексичних труднощів аудіювання, особливо в групах так званих «нульовиків» – студентів, які розпочали вивчення іспанської мови з І курсу після виучуваної в ЗНЗ англійської мови.

Аудіотексти також презентовано англійською мовою і також у графічному варіанті, що є дуже зручним для викладача з точки зору економії його часу для написання скрипту аудіотексту.

На жаль, на сайті «donQuijote» не представлено способи контролю розуміння змісту аудіотекстів. Тому до кожного аудіотексту викладач на власний розсуд обирає й укладає дотичні до його змісту способи контролю почутого.

Освітній сайт «StudySpanish»

(режим доступу http://www.studyspanish.com/)

Рис. 2. Титульна сторінка освітнього сайту «StudySpanish»

Отже, особливістю освітніх сайтів є одночасне представлення тексту у звуковому і друкованому варіантах, що уможливлює паралельне навчання студентів аудіювання і читання.

Освітній сайт «StudySpanish» пропонує скорочений і повний варіанти аудіотекстів з опертям на їхній друкований варіант. Повний варіант аудіотексту супроводжують чотири запитання, за допомогою яких викладач може перевірити детальне розуміння студентами змісту аудіотексту, наприклад до аудіотексту «Estudiar Español en América Latína» (рис. 3).

1. ¿Per qué sen preferibles las clases pequeñas?
2. ¿Qué ofrecen muchas escuelas además de las clases de español?
3. ¿Qué hacen los alumnos que viven con familias locales?
4. ¿Cuál es el tamaño típico de las clases?

Рис. 3. Запитання до аудіотексту «Estudiar Español en América Latína»

Однак, на мою думку, відповіді на запитання не є ефективнішим способом контролю розуміння змісту аудіотексту, оскільки на них зазвичай відповідає один чи декілька студентів. Тому я віддаю перевагу різним видам тестів (залежно від змісту аудіотексту), які уможливлюють одночасну перевірку рівня його розуміння усіма студентами. При цьому я ні в якому разі не применшую ролі запитань, місце яких саме на дотекстовому етапі в якості смислового орієнтира для студентів під час прослуховування аудіотексту.

Освітній сайт «VideoEle»

(режим доступу http://www.videoele.com/index.html)

Освітній сайт «VideoEle» пропонує лінгвокраїнознавчі відеофрагменти, які викладач може використати як засоби паралельного навчання студентів аудіювання і читання, оскільки всі відеофрагменти супроводжуються субтитрами іспанською мовою.

Рис. 4. Титульна сторінка освітнього сайту «VideoEle»

Наприклад відеофрагмент «La herencia árabe en España» має чітко виражену фахову спрямованість, оскільки в ньому згадуються слова іспанської мови, запозичені з арабської мови. Знання джерел походження лексичних одиниць є обов'язковими професійними знаннями майбутніх філологів.

Фахову спрямованість має також відеофрагмент «Onomatopeyas» про ономатопи як один з потужних засобів створення експресії в художньому тексті [6]. Акцентуючи фахову спрямованість, я передусім маю на увазі майбутніх перекладачів, перед якими у процесі перекладу художніх творів, зокрема казок про тварин, неминуче постане проблема перекладу звуконаслідувальних слів.

Говорячи про лексику іспанської мови, не можу обминути увагою лінгвосоціокультурний потенціал змісту аудіотекстів, пропонованих освітніми сайтами, зокрема фонову та безеквівалентну лексику, знання якої є обов'язковим для студентів-філологів і передусім для перекладачів.

Так, наприклад, аудіотекст «Los Reyes Magos» з освітнього сайту «donQuijote» містить такі фонові та безеквівалентні лексичні одиниці як las Navidades (різдвяні святки), los Reyes Magos (волхви), el día de los Reyes Magos (день Волхвів), la Cabalgata (парад Волхвів).

Відеофрагмент «Ya es Navidad» з освітнього сайту «VideoEle» також наповнено тематично дотичними лексичними одиницями: la Cortylandia (різдвяна музична лялькова вистава у Мадриді), el Gordo De Navidad («товстун» – різдвяна іспанська національна державна лотерея), la Nochebuena (ніч перед Різдвом 24 грудня), los villancicos (традиційні новорічні іспанські пісні), el aguinaldo (різдвяний подарунок у вигляді солодощів, нуги, пісочного печива, монеток тощо), el Roscyn de Reyes (солодка випічка, всередині якої обов'язково сховано сюрприз у вигляді невеличкої фігурки), el turryn (національні солодощі з мигдалю, цукру, меду та яєць), el polvoryn (пісочне крихке печиво) тощо.

Отже, освітні сайти є невичерпним ресурсом аудіотекстів для викладачів іноземної, зокрема іспанської, мови. Перевагами проаналізованих освітніх сайтів є озвучування аудіотекстів носіями іспанської мови (чоловічим і жіночим голосами), могутній лінгвокраїнознавчий потенціал змісту аудіотекстів, наявність їхніх скриптів, що суттєво економить час викладача для їх написання, а також уможливлює паралельне навчання студентів аудіювання і читання. До недоліків проаналізованих освітніх сайтів (досить умовних за їхніх позитивних рис) віднесу відсутність завдань для перевірки рівня розуміння студентами змісту аудіотексту чи обмеженість різновидів контролю лише запитаннями до його змісту.

Освітній сайт «Ejercicios de Español»

(режим доступу http://www.ver-taal.com/index.htm)

Останній недолік не є властивим освітньому сайтові «EjerciciosdeEspañol», зокрема такій його рубриці як Ejercicios de escucha (Вправи для слухання), навчальним матеріалом якої є телерепортажі іспанської державної телекомпанії TVE, відеофрагменти, анонси фільмів, пісні тощо. Наприклад, найсвіжішим відеофрагментом є фрагмент документального фільму телекомпанії TVE із серії Made in Spain про виробництво la cava – іспанського ігристого вина, традиційного різдвяного напою іспанців.

Рис. 5. Титульна сторінка освітнього сайту «Ejercicios de Español»

До кожного різновиду аудіотексту пропонується три вправи, наприклад до телерепортажу:

Ejercicio 1

Escucha una primera vez y comenta si las siguientes frases podrían ser un buen resumen de lo ocurrido.

Ejercicio 2

Escucha otra vez y anota la información relacionada con las siguientes palabras.
Puedes ver la transcripción del reportaje después de hacer el ejercicio 3.

Ejercicio 3

Indica las frases correctas teniendo en cuenta la información del reportaje. Haz clic en ✓ y ✗ para ver por qué una frase es correcta o falsa. Después de hacer el ejercicio, haz clic aquí para ver la transcripción.

Отже, опрацювання кожного аудіотексту слухачем – користувачем сайту передбачає щонайменше два

його прослуховування. Також після виконання останньої, третьої вправи студент може ознайомитися зі скриптом аудіотексту.

З огляду на низку об'єктивних і суб'єктивних чинників, зокрема тривалість аудиторного заняття з іноземної мови (80 хв.), його цільову спрямованість (формування 4-х мовних і 4-х мовленнєвих, лінгвосоціокультурної і навчально-стратегічної компетентностей) і дотичне змістове наповнення, кількість студентів в академічній групі тощо, унеможливлюється якісне формування у кожного студента компетентності в іншомовному аудіюванні саме протягом аудиторного заняття.

На мою думку, цей вид мовленнєвої діяльності (особливо на початковому ступені навчання іноземної мови) потребує тривалого часу для оволодіння, зокрема кількаразового слухання кожним студентом пропонованого аудіотексту з різним рівнем розуміння його змісту, що уможливлюється лише протягом самостійної позааудиторної роботи. Отже, актуалізується питання організації процесу навчання аудіювання студентів протягом різних організаційних форм навчання з іноземної мови.

Скорелюю у вигляді таблиці (табл. 1) етапи навчання іншомовного аудіювання студентів мовних спеціальностей [4] з організаційними формами навчання з іноземної мови у ВНЗ та прокоментую зміст таблиці.

Таблиця 1

Кореляція етапів навчання аудіювання та організаційних форм навчання студентів з іноземної мови

Етап навчання аудіювання	Завдання етапу навчання аудіювання	Організаційна форма навчання
Дотекстовий	Зняття мовних (фонетичних, лексичних, граматичних) труднощів аудіотексту Зняття смислових труднощів аудіотексту	Попереднє аудиторне заняття
Текстовий	Презентація цифрового запису аудіотексту у виконанні носія іспанської мови, наприклад з освітнього сайту, та виконання пропонованих на сайті завдань	Позааудиторна самостійна робота
Післятекстовий	Контроль розуміння основного й детального змісту аудіотексту вербальними та невербальними способами (залежно від змісту аудіотексту)	Наступне аудиторне заняття

На дотекстовому етапі, який організується викладачем іспанської мови наприкінці аудиторного заняття для підготовки студентів до позааудиторної самостійної роботи, це зняття мовних (фонетичних, лексичних, граматичних) та смислових труднощів обраного для слухання іспаномовного аудіотексту.

На текстовому етапі, який реалізується протягом позааудиторної самостійної роботи студента з освітнім сайтом, це власне слухання студентом аудіотексту у виконанні носія іспанської мови в цифровому записі та виконання пропонованих на сайті завдань.

На післятекстовому етапі, який доцільно здійснювати на початку наступного аудиторного заняття в якості контролю, це виконання студентом різних видів контрольних завдань для перевірки розуміння основного й детального змісту аудіотексту, зокрема підтвердження чи спростування тверджень; вибір пунктів плану аудіотексту; виконання різних видів тестів; відповіді на запитання; переказ змісту аудіотексту іспанською мовою; переклад окремих слів, словосполучень, речень; укладання плану чи запитань до аудіотексту; бесіда в опорі на його зміст тощо.

Отже, до- та післятекстовий етапи навчання аудіювання реалізуються викладачем іспанської мови на аудиторних заняттях, а текстовий етап (власне аудіювання студентом цифрового запису аудіотексту з освітнього сайту) – протягом його позааудиторної самостійної роботи.

При цьому кожен студент отримує пам'ятку, як найкраще опрацювати аудіотекст залежно від властивих йому (студенту) домінувальних особливостей сприймання й засвоєння інформації:

- для аудіалів: перше прослуховування – аудіювання тексту без зорової опори; друге прослуховування – аудіювання тексту з опертям на його друкований варіант;
- для візуалів: перше прослуховування – аудіювання тексту з опертям на його друкований варіант; друге прослуховування – аудіювання тексту без зорової опори;
- для кінестетиків: перше прослуховування – аудіювання тексту з опертям на його друкований варіант на паперовому носії; друге прослуховування – аудіювання тексту без зорової опори. (Дискрети серед студентів-філологів зазвичай не зустрічаються).

У такий спосіб кожен студент щонайменше двічі слухає аудіотекст і, за необхідності, може прослухати аудіотекст необхідну йому для розуміння змісту кількість разів та скористатися підказками до вправ, пропонованими на сайті в кінці кожної вправи.

Отже, сучасним засобом, який уможливлює ефективне навчання аудіювання іспанською мовою студента протягом його самостійної позааудиторної роботи, є освітній сайт.

Формувати у студентів компетентність в іспаномовному аудіюванні доцільно також на матеріалі дібраних викладачем іспанської мови з Інтернет-мережі, дотичних до виучуваних студентами тем, аудіозаписів пісень (наприклад Інтернет-ресурс Antología Poética Multimedia. Una selección de poemas musicados, cantados o recitados para su trabajo en las aulas. – Режим доступу http://antologiapoeticamultimedia.blogspot.com), відеокліпів, віршів (наприклад, Інтернет-ресурс Palabra virtual. Voz i video en la poesía iberoamericana. Los 250 poemas con voz más vistos. – Режим доступу http://palabravirtual.com/index.php?ir=mas_visitados.php), римувань тощо.

Водночас аудіювання є не лише метою, але й ефективним засобом формування у студентів інших видів мовленнєвих і мовних компетентностей. Так, освітній сайт «Aprender Español» (режим доступу http://aprenderespanol.org/videos/ver-escuchar-leer.html) пропонує добірки відеофрагментів, озвучені носіями іспанської мови (páginas 01-05). Так, сторінка 05 серед низки рубрик (Canciones – Cuentos, Lecturas – Ejercicios, Videos – Español) пропонує рубрику Recursos – Varios, на якій серед інших ресурсів є подкасти. Наприклад, текст для читання «Y tú, ¿crees en los Reyes Magos?» представлено у звуковому варіанті із запитаннями для перевірки розуміння його змісту.

Рис. 6. Текст «Y tú, ¿crees en los Reyes Magos?»

У кросворді «Navidades en Espaca» (режим доступу http://www.bbc.co.uk/languages/spanish/news/crossword/flash/index_christmas.shtm), цілями використання якого у процесі навчання іспанської мови є формування орфографічної та лексичної компетентностей, наведення курсору на цифру уможливлює прослуховування іспанською мовою визначення слова, яке потрібно вписати (рис. 7).

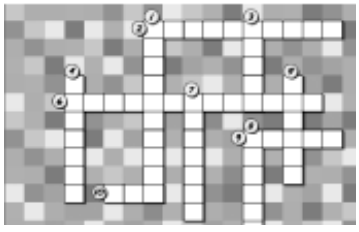

Рис. 7. Кросворд «Navidades en España»

Таким чином, формувати у студентів компетентність в аудіюванні можна в різних його функціях: як у цільовому виді іншомовної мовленнєвої компетентності і як засобі формування інших видів мовленнєвих чи мовних компетентностей.

Перспективу подальших наукових розвідок вбачаю у дослідженні особливостей організації навчання іспаномовного читання майбутніх філологів з використанням дидактичних матеріалів дотичного освітнього сайту.

Література

1. Бігич О. Б. Майбутній учитель іспанської мови в процесі формування компетентності в аудіюванні / О. Б. Бігич // Сучасний студент у контексті особистісно-діяльнісного підходу : за результатами науково-методичних досліджень : Колективна монографія. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2014. – С. 67-74.
2. Бігич О. Б. Методика формування іншомовної компетентності в аудіюванні / О. Б. Бігич // Іноземні мови. – 2012. – № 2. – С. 19-30.
3. Бігич О. Б. Методика формування іншомовної компетентності в аудіюванні / О. Б. Бігич // Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. / під ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – С. 280-296.
4. Бігич О. Б. Методика формування іншомовної компетенції в аудіюванні у студентів мовних спеціальностей / О. Б. Бігич // Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції : Курс лекцій (схеми і таблиці) : Навчальний посібник. – К. : Ленвіт, 2011. – С. 175-189.
5. Габова М. А. Мастер-класс «Образовательный сайт: технология создания и использования» / М. А. Габова // Електронний ресурс з режимом доступу http://wiki.kgpi.ru/mediawiki/index.php
6. Микитюк І. М. Звуконаслідувальна лексика: перекладознавчий аспект / І. М. Микитюк // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – № 9 (268). – Ч. 1. – 2013. – С. 63-68.
7. Роман С. В. Методичні орієнтири аналізу підручника іноземної мови під час педагогічної практики в школі / С. В. Роман, О. О. Коломінова // Сучасні напрямки викладання гуманітарних дисциплін у середніх та вищих навчальних закладах : мова, література, історія : Матеріали доповідей IV Міжнародної наукової конференції. – Горлівка: ГІІМ ДВНЗ «ДДПУ», 2014. – С. 83-88.
8. El Español : una lengua viva : Informe 2014. – Departamento de Comunicación del Instituto Cervantes : Edición digital. – Modo de acceso http://eldiae.es/wp-content/uploads/2014/07/El-español-lengua-viva-2014.pdf
9. García A. P. Diseño de una unidad didáctica modelo para enseñar lenguaje académico a los estudiantes del centro latinoamericano de la Puj, a partir de material audiovisual / A. P. García, Y. Z. Ortiz : Trabajo de grado para optar al título de Licenciadas en Lenguas Modernas. – Bogotá, 2009 : Edición digital. – Modo de acceso http://www.javeriana.edu.co/biblos/tesis/comunicacion/tesis477.pdf

Використані Інтернет-ресурси

1. http://www.antologiapoeticamultimedia.blogspot.com
2. http://www.aprenderespanol.org
3. http://www.bbc.co.uk/languages/spanish/
4. http://www.donquijote.org/
5. http://www.palabravirtual.com/index.php?ir=mas_visitados.php
6. http://www.studyspanish.com/
7. http://www.ver-taal.com/index.htm
8. http://www.videoele.com/

Отримано 21.04.2015